SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2697

av Joar Forssell m.fl. (L)

Företagande för tillväxt och jobb

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade regler för företagare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skattepolitik och företagande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kapital och finansiering av företagande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensförsörjning och företagande och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om väl utbyggd infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trygghet och poliser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frihandel och internationellt samarbete och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av euron och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskap om entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om patenträttigheter och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om socialt företagande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tack vare företagsamma människor och entreprenörer skapas nya jobb, och därmed välstånd. Utan framgångsrika företag skulle vi inte ha råd med sjukvård, äldreomsorg och skolor. Företagare gör livet bättre för sig själva, och för samhället i stort. Varje framgångsrikt företag kräver drivkraftiga entreprenörer. Det kräver också att det finns tillgång på kapital att satsa och ta risker med. Allt detta kan tyckas vara självklart, men så är det inte. Vi behöver göra mer för att möjliggöra för fler framgångsrika entreprenörer. Ekonomin får aldrig stanna upp, en liberal ekonomisk politik värnar om den fria marknaden och möjliggör skapande förstörelse, disruptivt entreprenörskap och ekonomins utveckling. Det innebär nya livschanser, minskat utanförskap och ett starkare samhällsbygge.

Sverige behöver fler företagare

Höga välfärdsambitioner bygger på att människor arbetar och att våra företag växer. Välstånd föregår alltid välfärd. Förutom ökade skatteintäkter som kan användas i välfärden betyder växande företag nya livschanser för individer och minskat utanförskap. Tillväxt innebär att vi gör saker bättre idag än igår och använder våra begränsade resurser på ett mer effektivt sätt. Majoriteten av nya jobb skapas av nya företag och samtliga arbeten finansieras i något led av välståndet som skapas av näringslivet.

Byråkrati och regelkrångel hämmar möjligheterna att starta företag och bromsar samhällets progression. Därtill kostar regler och administration 370 miljarder kronor varje år för företagen. Den som vill göra rätt för sig straffas av de snåriga och krångliga regelverk som präglar näringslivet. Var tredje företag avstår idag från att anställa eller investera. Regleringarna är ofta onödiga och föråldrade. Regelkrångel och administration är ett allvarligt hot mot företagens tillväxtmöjligheter, särskilt för de allra minsta, och därmed i förlängningen mot alla statens välfärdsambitioner. Sverige har länge underpresterat genom att överimplementera ny EU-lagstiftning, vi har gjort det på ett krångligare och mer kostsamt sätt än andra länder. Liberalerna vill ha en tvingande

regel som stoppar så kallad goldplating, det vill säga överimplementering av EU-lagstiftning. Vi är inte bäst i klassen genom att skapa mest rigida regelverk och problem för de välståndsskapande krafterna.

Regelbördan måste minska. För att förhindra en ökad regelbörda och administrativa kostnader för företagen anser vi också att principen "En regel in, en regel ut" bör prövas när det gäller lagstiftning som påverkar företagande. Principen innebär att för varje ny administrativ regel som införs måste en motsvarande regel tas bort, och det syftar till att garantera att den samlade regelbördan för den som berörs av en ny regel i vart fall inte ökar.

I dag tvingas företag vända sig till ett flertal myndigheter i frågor kopplat till sitt företagande. Uppgiftslämnande sker bland annat till SCB, Skatteverket och Bolagsverket. Tillsyn sker av länsstyrelserna och av olika specialistmyndigheter. Att ha dialog med alla dessa aktörer är ofta betungande och tidskrävande för näringsidkaren. Liberalerna anser att ytterligare åtgärder behövs för att förenkla avseende myndighetskontakter och att mer av en "En dörr in-funktion" bör skapas för landets företag. Kommunalt utfärdade tillstånd ska i ökande grad gälla över kommungränser och staten ska eftersträva att slå samman närliggande tillstånd för att minska den administrativa kostnaden. Tjänsteman som handlägger tillstånd ska alltid arbeta med en företagsfrämjande utgångspunkt.

Småföretagen och deras anställda är de största skattebetalarna på kommunal nivå i Sverige och står för en tredjedel av intäkterna för Sveriges kommuner. Förståelsen för vår välfärdsgrund måste spridas bland offentliga aktörer i Sverige. Det behövs dock betydligt mer kunskap om vikten av företagande inom hela den offentliga förvaltningen. Det måste finnas bättre kunskap om att politiska beslut inverkar på företagandets förutsättningar och får konsekvenser för hela vår välfärd. Arbetet för att nå ett gott näringslivsklimat i en global konkurrens börjar i det lilla: i det kommunala beslutet och i det statliga verkets handläggning.

Förvaltningsmyndigheterna måste förstå att förutsättningen för finansieringen av vårt sociala skyddsnät, vår skola och omsorg står att finna i de företagsamma människor som varje dag går till jobbet och driver utvecklingen framåt. Som skapar jobb genom att anställa och som producerar det välstånd som gör Sverige starkt. Dessvärre finns fortfarande utmaningar i negativa attityder gentemot företagande inom vissa myndigheter.

Handläggningstider hos myndigheter är allt för ofta onödigt långa och är kostsamma, inte minst för företagen men också samhället i stort. Det behövs därför en lagstadgad maxgräns för handläggningstider för kommuner. Dessutom måste avgiftsnivåerna minska, tillståndens längd öka och sammanslagningar av olika tillstånd göras där det går. De kommuner som överskrider gränsen och försvårar för företagens tillväxt ska betala tillbaka företagens tillstånds- och tillsynsavgifter. Företag som tvingas vänta orimligt länge på besked från sin kommun ska också kunna få sitt ärende handlagt av en annan kommun med bättre servicetider. Tillstånd för verksamheter som kan drivas över kommungränser, till exempel cateringverksamhet, ska som huvudregel gälla också i andra kommuner än den kommun som utfärdat tillståndet.

För att fler ska våga ta chansen att bli entreprenörer vill Liberalerna införa en schabloniserad inkomstbeskattning för de allra minsta företagen. Det skulle minska den administrativa bördan i skattesystemet och skapa en lägre tröskel för fler företagare.

Stärk kvinnors företagande

Kvinnors företagande och entreprenörskap är en av de viktigaste pusselbitarna för ett framgångsrikt och jämställt land. Sverige är ett av världens mest jämställda länder, men ser man till vilka som äger och driver företag är det mansdominerat. Sverige ligger till och med under EU-snittet när det gäller andelen kvinnor som är företagare. Kvinnor får idag endast runt två procent av det privata riskkapitalet. Liberalerna vill sänka skatten på kompetens, göra föräldraförsäkringen mer entreprenörsvänlig och skapa en mer jämställd kapitalfördelning. Vi vill också utveckla fler finansieringsformer för företag i kvinnodominerade branscher. I möjligheternas Sverige ska fler kvinnor kunna starta, driva och växla upp företag. Liberalernas politik för kvinnligt företagande finns mer utvecklat i vår jämställdhetspolitiska motion.

Fler företag ska växa

Liberalerna vill att skattesystemet ska premiera arbete, produktivitet, utbildning och ansvarstagande. Höga marginalskatter minskar drivkrafterna att utbilda sig, anstränga sig och ta på sig större ansvar. Det är därför en liberal grundhållning att marginalskatterna – inklusive genom en sänkning av den statliga inkomstskatten – behöver minska. Skattesystemet ska stärka incitamenten för entreprenörskap, investeringar och hårt arbete. Trots att Liberalerna i regeringsställning genomfört skattesänkningar är skattetrycket i Sverige allt för högt. Den svenska skattekvoten ligger tydligt över OECD-genomsnittet, för att vara konkurrenskraftiga bör Sveriges skattetryck aldrig överskrida snittet för länder med vilka vi konkurrerar om kompetens

till arbetsmarknaden. Skattebördan och skattesystemet är avgörande för företagens förutsättningar att lyckas. Ett lägre skattetryck gör det mer lönsamt att investera och stärker konkurrenskraften i Sverige. Enligt Produktivitetskommissionen förväntas den höga marginalskatten i större utsträckning påverka entreprenörer med snabb tillväxt i företaget.

Dessutom är det fortsatt dyrt att anställa. Sveriges har bland Europas högsta arbetskraftskostnader, till stor del på grund av de svenska arbetsgivaravgifterna. Det är nästan 50 procent dyrare att anställa och ha kvar personal i Sverige jämfört med ett genomsnittligt europeiskt land. Liberalerna ser behovet av fortsatta insatser för att minska kostnaderna att anställa till exempel genom sänkta arbetsgivaravgifter. När fler uppgifter kan göras med AI, automatisering och autonomisering, riskerar höga skatter för att anställa i praktiken verka som avskräckande punktskatter för att anställa människor. Vidare vill vi förenkla reglerna för personaloptioner vilket inte minst är viktigt för många växande företag. Dagens regelverk riskerar att vara ett byråkratiskt hinder för många av våra snabbast växande och mest innovativa företag.

För att fler företag ska växa behöver vi fortsatt sänka strategiska skatter som gör det enklare att driva företag, anställa och utvecklas. För oss liberaler är det självklart: den som är driven och ambitiös ska ha förutsättningar att lyckas. Den som arbetar hårt och vill göra rätt för sig ska belönas, inte straffas. Den som har en klok idé ska ges möjlighet att förverkliga den. Strävsamhet och företagsamhet ska vara nyckeln till framgång.

Kapital och finansiering för företagen

En god tillgång till kapital är avgörande för att driva och utveckla många företag. Liberala reformer som aktiesparfonder, premiepensioner och investeringssparkonto har möjliggjort att Sverige är en av de största och mest aktiva kapitalmarknaderna i hela EU. Andra länder tittar nu på vårt land för att se hur de kan följa vårt exempel.

Trots Sveriges starka kapitalmarknad har flera av våra främsta företag valt New York för sina börsintroduktioner. Ett av skälen som lyfts av flera företag är att vi i Sverige är mycket duktiga på att starta och bygga företag, men att det behövs mer kapital när affären ska skalas upp. Alla växande bolag är en potential som vi måste ta till vara. Sverige ska vara ett av världens bästa länder att starta, bygga och skala upp företag i.

Privat kapital är helt avgörande för att kunna starta, driva och utveckla ett företag. I vissa fall kan statligt riskkapital behövas för att komplettera det privata kapitalet. Liberalerna anser att det görs bra med en så kallad fond-i-fond-lösning, där statligt riskkapital från början samverkar med privata fonder för att nå mindre och växande

företag. Det är särskilt viktigt att stötta företag med stor tillväxtpotential i ett tidigt skede. Statligt riskkapital måste vara tillgängligt i hela landet så att alla företag i landet ges goda förutsättningar. Statligt riskkapital får aldrig konkurrera med privat.

Hitta rätt kompetens

Matchningen mellan utbildning och arbetsmarknad fungerar inte tillräckligt väl, vilket hämmar både människor och företag. Svensk arbetsmarknad är i snabb förändring. Digitalisering, teknikutveckling och klimatomställning gör att arbetsuppgifter förändras, nya jobb växer fram och andra försvinner. I grunden är detta positivt. En dynamisk ekonomi där människor byter arbete på grund av teknikutveckling eller att arbetsuppgifter förändras innebär att människors kompetens används mer effektivt och välståndsskapande. Samtidigt som många företag har svårt att hitta rätt kompetens är arbetslösheten hög.

Företagen uppger att det vanligaste tillväxthindret är kompetensbrist. Nästan vartannat företag uppger det som ett tillväxthinder. Det behövs fler utbildningar som leder till jobb, alltså de kompetenser som företagen efterfrågar. Liberalernas förslag för stärkt kompetensförsörjning hittar ni i vår motion om en liberal politik för framtidens kompetensförsörjning.

Infrastruktur

För att företagen i Sverige ska kunna växa behövs en god infrastruktur. Strategiskt viktig infrastruktur måste prioriteras och utvecklas för att hänga med både invånarnas och näringslivets behov. Fungerande kommunikationer är viktiga för jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Därför krävs fortsatta investeringar i järnväg, väg och annan infrastruktur. Det finns inget land inom EU som har så långt mellan landsändarna som Sverige. Effektiva och väl fungerande transporter är centrala för att företag ska kunna leverera varor till kunder och leverantörer. Liberalernas förslag om en väl utbyggd och underhållen infrastruktur återfinns i vår infrastrukturpolitiska motion.

Fler poliser nära företagarna

Många företagare drabbas av stölder, vandalisering, hot och bedrägerier. Ändå anmäler fyra av tio företagare aldrig brott, ofta på grund av att man känner att det inte prioriteras av Polisen. Företagare ska kunna lita på att samhället står på deras sida. Det är ett misslyckande för rättsstaten när man slutar anmäla brott.

Det här drabbar inte bara den enskilda företagaren. Mängdbrotten är ofta en inkörsport till allt grövre brottslighet, och det behövs tidiga insatser för att stoppa att

inte minst unga fastnar i gängens klor. Därför måste den här typen av brott tas på allvar och alltid utredas.

Tryggheten börjar med synliga poliser, nära människor i deras vardag. När polisen finns på plats i köpcentrum, på torget och i industriområdet minskar riskerna för stölder och hot, samtidigt som företagaren får ett ansikte på vem de kan vända sig till.

Liberalerna vill se en statlig storsatsning på synliga poliser i hela Sverige som både förebygger och ingriper mot brott, och som inte används till andra uppgifter. Bara med polis som finns på plats där människor bor och vistas kan vi trycka tillbaka otryggheten, stoppa mängdbrotten och bryta gängens inflytande. Vi utvecklar detta ytterligare i vår rättspolitiska motion.

Frihandel och internationellt samarbete grundläggande för företagande

Sverige är ett av de länder i världen som tjänar mest på global frihandel och den fria rörligheten på EU:s inre marknad. Därför ska vi gå i bräschen för att riva de handelshinder som finns kvar inom EU för både varor, tjänster, kapital och kompetens. EU ska fortsätta förhandla fram frihandelsavtal med demokratiska partners runt om i världen - och dessutom slå vakt om den regelbaserade världshandeln. Så kan vi också bryta beroendet av Kina och andra diktaturer och bygga en stark och motståndskraftig ekonomi i Europa. Frihandel och demokrati går hand i hand, och det ena möjliggör det andra. Sverige kan i sin strävan att minska Kinaberoendet främja handel med andra asiatiska länder. Om detta lägger vi ut texten i Liberalernas Utrikespolitiska motion.

Euro

Många av våra svenska företag köper sina insatsvaror i en annan valuta, och tar betalt i euro. Ekonomin ser helt annorlunda ut idag och är mycket mer komplex. För att producera en vara behövs delar från hela världen.

Vi lever också i en alltmer sammankopplad värld. Pandemier, inflation och kriget i Ukraina visar än tydligare att Sverige är tätt sammanknutet med Europa och världen. Euron gör att handeln blir enklare och att svenska företag slipper kostnader kopplat till den svenska kronans volatilitet och valutaväxling, samtidigt som Sverige sitter med vid bordet när viktiga beslut fattas. Sverige ska säga ja till euron och påbörja arbetet med att övergå till den nya valutan.

Patentskyddet i Sverige är för svagt

Sverige är ett av de ledande innovationsländerna i världen. Denna innovationskraft hos svenska företag, forskare och uppfinnare har lagt grunden för vårt välstånd. I dag är detta hotat av ett i praktiken svagt svenskt patentskydd för relativt små innovatörer.

Sverige har halkat efter flera EU-länder när det gäller att möjliggöra patenträttegångar för att praktiskt kunna skydda sina rättigheter.

Patent är en förutsättning för innovation och har genom historien säkerställt att forskare och ingenjörer har varit beredda att investera tid och pengar i projekt, eftersom det garanterar att deras idéer inte omgående blir stulna. Immaterialrättsliga tillgångar utgör numera ofta en lejonpart av värdet i nya innovativa företag, och därför kan effekten av ett otillräckligt skydd vara att svensk innovation tvingas flytta utomlands.

För ofta kapitalsvaga nystartade svenska företag eller enskilda forskare är det viktigt att det finns ett regelverk som bättre skyddar dem vid patentintrång. Vi behöver se över reglerna så att processkostnaden för patenttvister hålls nere eller begränsas för mindre företag. Dessutom behöver det övervägas hur åklagare i större omfattning kan väcka åtal för patentintrång.

Bättre kunskaper om entreprenörskap

I dag är det inte lika självklart att starta eget som att ta anställning. En väg till nyföretagande är utbildningar i entreprenörskap i gymnasieskolan. Där får ungdomar förverkliga sina idéer och pröva sina vingar som entreprenörer tack vare stöd från ideella aktörer som Ung Företagsamhet. Fler unga svenskar borde få möjlighet att förverkliga sina idéer. Förutsättningarna för sådana samarbeten mellan skolan och ideella aktörer ska vara goda och bör utvecklas.

Gynnsamma villkor för socialt, ideellt, kooperativt och ömsesidigt företagande

Kooperationen, med sina liberala rötter, har i minst 150 år bidragit till en positiv samhällsförändring och med en affärsmodell som bygger på demokratiska fundament gjort ekonomisk och social nytta för såväl sina medlemmar som samhället. Utifrån en internationell jämförelse utgör kooperationen en liten del av det svenska näringslivet där allmän okunskap om associationsformen, bristande förutsättningar samt avsaknaden av en samlad politik och nationella mål för den kooperativa sektorn lyfts fram som hinder. Upphandlingsregler som missgynnar kooperativa och sociala företag, lagstiftning som begränsar den ömsesidiga bolagsformen till försäkringsbolag och avsaknaden av kreditgarantier och förlagslån, framför allt när det gäller nystart av kooperativa företag, försvårar utvecklingen samtidigt som Sverige ska utveckla den resurseffektiva, cirkulära och biobaserade ekonomin.

Joar Forssell (L)

Pär Gustafsson (L) *Roger Haddad (L)*

Camilla Mårtensen (L) *Lina Nordquist (L)*